

G. K. Državno Uredništvo u Šibeniku
I. B. Procc. di Stato in Sebenico

Sljedeći
Pervenulo 30. 10. 08
Primajfer
Rubr. Alleg. 1

CRNA GORA
JURAJ SIŠKOVIĆ
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK
God. I.

Br. 4.

U ŠIBENIKU, 30. Listopada 1908.

God. I.

Glas Malog Puka

== GLASILO ORGANIZOVANIH RADNIKA. ==

Izlazi svakog petka - Godišnja cijena za zemlju poštom K 3, Van države 4 K - Pojedini broj 4 pare - Pisma se šalju na urednika D. Glumca, štamparskog radnika Šibenik - Rukopisi se ne vraćaju, a neplaćena pisma ne primaju se.

Nakladnik, izdavatelj i odgovorni urednik I. Gojanović - Tiskarnica I. Sflaglinatz

Za opće izborno pravo glasa.

Sistem po kojem su do sada birani zastupnici „naroda“ ove pokrajine mora pasti; njemu nema duga života i on će samo u povjesti naše pokrajine biti zabilježen kao zadnji ogranak vladavine privilegovanih bogataških klasa ove zemlje.

Pri minulim izborima, istina, izabrani su takozvani narodni zastupnici, koji nemaju i ne mogu imati volje za uvodjenje reforama, gdje bi narod u potpunom smislu, sam odluke o svom životu i napretku vodio. Ali pod pritiskom narodne većine moraće ova gospoda popustiti i narodnoj se većini, ako i preko svoje i svojih izbornika volje, pokoriti.

Mi, radnici, kojih ima velika većina i koji najveći dio državnih tereta snasamo i u krvi i novcu po vladajućem reakcionarnom sistemu biranja poslanika, isključeni smo i mi nemamo mogućnosti, da u vodjenju svoje sudbine svoj glas podižemo, da na tom najvišem pokrajinskom tijelu svoje tegobe iznosimo, jer nas naši izrabljivači zasljepiše i na najodurniji način u tom prevariše.

Ovako izmotavanje i prevara prefriganih bogataša, advokata i popova vladala je svagdje. Ali gdje je radni narod tu prevaru prije uvidio, gdje se prije od sna probudio i osvijestio, tamo je toj prevari odzvonilo i otpjevano mrtvačko opjelo.

Još je jedina naša pokrajina, koja je prema ostalim austrijskim pokrajinama najmanja, a iz nje se u ta državna tijela šalje najveći broj popova tih najgorih reakcionara, inkvizitora i mračnjaka. Mi stojimo na najnižem stepenu iza to je taj nazadni sistem biranja na snazi se kod nas održao. Interes je pred očima vlastodržačkim i oni će nastojati, zakrbuljeni borbom za narodna prava, da se i nadalje održe na vlasti; crne obrazine podnosiće sve prigovore civilizovanog svijeta i utopljenički držaće se na kormilu, na jaslama državnim.

Ali zato mi radnici i svak koji osjeća današnju nepravdu pozvani smo, da učinimo pritisak na narodne krvopije, da popuste narodnim pravima. Dosta su se — ako hoće da priznaju — narodnim neznanjem koristili, pa je vrijeme da i oni dopuste, ako žele mira i pravilnog napretka napaćenom dalmatinskom narodu.

A ako bi današnji po manjini izabrani narodni zastupnici i nadalje željeli zadržati ovakav izborni sistem, mi, radnici, mali puk, pozvani smo, a to je dužnost i onima, koji nam svojim obećanjima pune oba uha, stupiti u zajedničku akciju za izvojevanje **općeg, tajnoga izravnog prava glasa** za pokrajinski sabor.

Pozvani su dakle i oni, koji se prave pobornicima za narodna prava, da stupe u živu borbu, kako bi barem na oko ispunili najvažniju tačku svog programa — odluku o narodnom napretku, o narodnoj sudbini i razvitku.

Prevaru smo vidjeli prilikom minulih izbora, pa, ako oni, koji narodu svoja obećanja šalju žele ista i ispuniti evo im prilike, da to i učine, e bi se birokratskoj samovolji stalo na put. U protivnom svaki onaj, koji otvori malo oči i uvidi žagušljivu atmosferu gradjanskih stranaka, okrenuće im ledja, a tim se moraju sanjarije gradjanskih stranaka potopiti.

Naš narod dorastao je i vesela će srca stupiti u borbu, jer mu je današnje stanje i nepravda dodijala, a odlučnoj borbi mora se i najgora reakcija pokoriti.

Rumen stida udariće i u vlastodržačka lica i neće imati snage, da po istom sistemu druge izbore provedu, na očigled narodnog gnjeva.

Stoji i do onih pojedinaca, koji su puni govora i lijepih riječi da se ovo najživotnije pravo narodno oživotvori. Narod će znati pregledati bilansu svačijeg rada i znaće potražiti zadata obećanja.

U ovoj borbi ne smije se gledati stranačkih principa i načela, jer se za oživotvorenje ovog prava sve stranke obavezuju, pa prema tom dužne su, obvezane su utom smislu odrješitu borbu voditi.

Mi ovim činimo svoju dužnost na korist narodnu, a vidićemo kakovo će stanovište gradjanske stranke u tom pogledu zauzeti.

U slučaju da gradjanske stranke u svemu ostanu ravnodušne, čemu se već unaprijed nadati, tad jedinim nama, radnom narodu, ostaje otvoreno polje borbe, koju moramo neustrašivo voditi. Mi moramo u borbu i dok ne izvojujemo narodno pravo, narodnu samoodluku, ne smijemo prestat i našim jurišima. Oni, koji se borbe boje neka to javno priznaju, pa ćemo im nabaviti opregaču, preslicu i vreteno, pa nek kod kuće u zapečku predu.

Osvojiti i uzakoniti opće, jednako, tajno izborno pravo mora biti glavni zahtjev svih građana, jer će samo tako volja narodna do izražaja doći i samo onda moći će se reći da se radi u ime naroda, a ne kao danas u ime naroda, a faktično u ime bajoneta, a bez naroda.

Radni narode, budi spreman na sve žrtve u predstojećoj borbi!

— mac.

KOTARSKA PJENEZNICA

(Grimanijeva blagajna III)

Zakon je zakon!

Ovo lijepo zvuči! Ali kad pogledamo za koga je zakon i na koga se njegovi oštri paragrafi protežu, za koga su stvoreni, onda ćemo vidjeti svu snagu paragrafa 1. našeg zakona, koji paragraf veli, da smo pred zakonom svi jednaki!?

Da! I ova bolesnička blagajna zagantovana je zakonskim paragrafima od 30 ožujka 1888. Ali kako se ti zakoni vrše i ispunjavaju poznato je cijelom građanstvu ovog grada, a osobito onim radnicima, koji imadoše sreću na istoj se liječiti.

Sve zloporabe, koje se medju četiri zida vrše ne ćemo nabrajati, ali ćemo uzeti koju sličicu, koja je vani poznata, kako na blagajni, tako i u ambulateriju ove bolesničke blagajne.

Fakta neka govore:

Radnik B. bolovao šest dana. Došao na blagajnu da mu se zakonom zagantovana potpora isplati, a gospoda mu dadoše samo za 3 dana bolesničku potporu. B. vidjevši ovaj nezakoniti rad bacio je i one 3 dnevnice natrag. Kud je taj novac zaveden i kako, to će gospoda znati.

Stipe Školja pećar bolovao je 8 dana tako da je morao u postelji ležati, ali nikakove potpore dobio nije, te su mu još gospoda na blagajni rekla, da je mogao raditi. Jedan radnik bio je bolestan tako, da se iz postelje nije mogao ni dići i poslao po liječnika, da dodje k njemu kući, jer da se ustati ne može. Liječnik odgovorio da se zamota u kabanicu, pa da dodje, jer da je i on bio bolestan, pa da je ipak vani išao. Radnik, koga prsi bole i koji krv baca mora ići raditi, a ako već spane na to da ne može raditi, tad mu doktor zabranjuje na čisti zrak ići samo za to, da mu se dodije kod kuće biti i da ga se vani zateče i pošalje raditi. Radniku se ne dozvoljava liječenje sve dotle dok ne pane na najniže grane bolesti i dok mu se smrt na licu ne očituje. U ambulateriju radnik se ne smije ni nakašljati, jer nervozni D.r Cace viče kađ konjima — mir!

A zašto se ovo sve trpi? Zašto od ustanove, koja je ustanovljena i zakonom zagantovana samo za korist radnika, koja opstoji i plaćanje vrši samo radničkim parama, ti bjednici koristi nemaju, već se, što više, i tu izigravaju i varaju. Odgovor kratak: Samo za to, jer smo neorganizovani jer ne možemo o svojim krvavo zaradjenim šoldama potražiti račun i voditi ih za onu svrhu kojoj su namijenjeni.

Nastojaćemo se na ovo još osvrnuti i radnicima pokazati, da samo i jedino oni imaju s ovom ustanovom rukovoditi.

Drugovi! Zahtjevajte da svaki trgovac, gostioničar i kavanar drži naše radničke novine!

Pokazuju se.

„Prava Pučka Sloboda“, koja stoji pod okiljem šibenskoga i cijele Dalmacije klera progovorila je nešto o žvotu radničkom i tim je otkrila svoje gadno uho-darstvo i kapitalističko služništvo.

Brbljajući u broju 26. veli, da su naši radnici takovi da im se čovjek koji po prirodnom i božjem zakonu misli mora smijati. Nabrajajući kojekakove podvale veli da će i potvrdu o tom iznijeti pa kaže da je radnicima u Italiji gore nego našima i da naš najgori (!) radnik prema talijanskom najvriednijem živi kao car!?

Govori još kako radnici po drugim zemljama stanuju pod samim kupama u 4—5 podu ili 10 i više metara pod zomljom. Dobro da ova popovska sluškinja to uvidja. Pa onda još veli: da se za te bijednike po drugim zemljama valja zauzimati, da ih kapitalisti ne izrabljuju.

Lijepa taktika: tata šalje mami, mama tati! Oni u drugim zemljama, koji spadaju u služnike zaglupljivanja pozivaju se na druge krajeve, da je radnicima gore, a naši lupeži opet govore da je nama bolje, nego onim radnicima u drugim zemljama. Dočim u jednom od svojih brojeva bubali su da je radnicima u Francuskoj najgore (!) i to s tog, što su popove istjerali rastavom crkve od države!

Dokazuju kako se radnici iz Itatije moraju seliti, jer da su im male nadnice ob 4—5 K. — I mi ćemo se na ovo pozvati, pa pitamo te učitelje nauke Kristove za što je dalmtinska raja pomogla napučiti Ameriku, za što naša sirotinja robuje po američkim rudnicima, kad je u našoj „majci“ domovini tako lijepo i dobro, kako oni vele? I je li veća plaća onih, koje oni spominju od 4—5 K ili naših radnika iz karbitfabrike, s rude, s nove oble i drugih od prosječno K 2:20, ili naročito naših opančara od 2 K, ili naših kaparica od 12—48 para. Da, bolje živu naši domaći radnici i u vrtoglavoj glavini saradnika te popovske cunje više je 2, nego 4. I skupoća je kod nas kao i kod drugih i u Šibeniku stoji jedno jaje 5 šoldi.

Vajni pisac kaže da su i oni obišli dosta svijeta, a njihova pisanija govori, da ne znadu ni kako je u Šibeniku. Obidjite gospodo Crnicu, Dolac, Varoš, obidjite grad, pa ćete se na svoje oči uvjeriti kakova sirotinja ovdje vlada. Vidićete kako naši radnici pod kupama stanuju, pa još ovdje, gdje tolika žega preko ljeta vlada. Vidićete kako siroma radnik na samim daskama leži i još bolestan bez da koru kruha u kući ima.

Ako žalite strane radnike u drugim zemljama to je suvišno, jer im vi nijeste u stanju pomoći i oni će se sami znati za sebe brinuti. Žalite vi na prvom mjestu svoju braću Dalmatince, Šibenčane i pomozite njima. No to vi nećete, to vi nemate računa, već nam nastojite oteti i ono što imamo, jer ste zato plaćeni.

Ostavite lične napadaje, pa na ozbiljan posao predjite i naku Kristovu ispovjedajte. Dajte narodu znoj i trude njegove, dajte mu svjetla i slobode ako ste u stanju, a ako nijeste, sakrite se u svoje ćelije, a nas u miru ostavite, da se sami za sebe brinemo kao i ostala braća nasa.

Je li zato osnovana vaša „radnička“ zadruga? Je li to napadanje na vriedne i poštene naše radnike opravdano? Je li pošteno? Jest s vašeg jezuitskog stanovišta i to vam je zadatak, jer ste u službi bogataša i izrabljivača.

I još se ne stidite preko sve vaše gadne pisanije radniku u oči pogledati; pa ćete već sutra opet imati

obrazu kazati, kako se vi za radnike zauzimate, kao i načelnikova novina. Jednaki ste u svom zanatu zaglup-

Sada jer je bolestan, jer ne mogu da mu mišice izrabljuju, one mišice koje je on dugim radom istrošio; ne, poslije nego ih tolikim zlatom iznog radničkog života. Dok snala žuljevima i znojem daješ nezalagodnosti, sve slasti i lasti, do i suha kora kruha; ali kad snage a pločnik i ajde... prosi. kô pseto, u svojoj siromašnoj i ljen od sviju. Je li ovo pravedno?

Prilog br. 4. „Glas Malog Puka“

Kad nam je list bio već odštampan stigao nam je od drugova iz Dubrovnika slijedeći

Brzojav:

Ovdje borba pečarskih radnika. Dubrovnik za pekarske radnike zatvoren. Objavite u listu radi ravnaja.

— I u Spljetu pekarski radnici stoje u borbi za poboljšanje svoga stanja.

Štrajk u Banjoj Luci (Bosna) još uvijek traje.

Prema tom upozoruju se drugovi da nijedan ne dolazi ni u blizinu tih mjesta i da pod nikakvim uslovima posla u njima ne primaju, da se ne nazovu gadnim imenom **izdajicom** svojim i svojih drugova — Judom.

Lijep znak. Prilikom izbora g. Dr. Dulibića vidjelo se nešto što treba da se zabilježi. Pri ophodu kroz grad, kad su četiri živuća najveće slavljive slavili — pobjedu pravaške misli pomoću gospoje vlade bilo je u povorci i nekoliko žena, koje, — ne bi rekli — da su same nabavile one zastave, te pomoću njih, likera iz Sokola i svojih grla manifestirale pobjedu Dulibićeve džepa! Ovo s veseljem bilježimo e bi visoka naša zemaljska vlada — ako nije ćorava — vidila, e bi — ako nije na oba uha gluha — dočuła, da je u našoj Dalmaciji i žena dorasla za sva građanska prava i da ih zna manifestirati! Ovo je zasluga Dulibićeve, Drinkovićeve i g. ante lozovca, koji je na dan izbora držao predavanja!

I g. Drinković držao je govor anti lozovcu, te mu se na dobrom djelovanju zahvalio. Zaslužan je taj lozovac!

U Spljetu su neki naši drugovi prilikom izbora pozatvarani. Pune se tamnice mesom radničkim, ali i više će prilikom borbe, koja nam predstoji! Neka! Ne plašimo se tamnice, ne žalimo krvi za svoja prava!

Srrata corrige... javnom mnijenju naslov je jedne brošure, koja se nalazi pod tiskom. U njoj Jerko Dorbić odgovara žutoj i crnoj štampi i meće u pravom svjetlu njegove bivše financijske odnošaje prema socijalističkoj stranci. Doznajemo da se u osobitom pamphletu odužuje sa učiteljima analfabetima oko „Prave Pučke Slobode. Biće papra i za pope u opće. Brošura će se dijeliti mukte.

Ván s općim izbornim pravom!

Dolje s privilegijama!

TIPOGRAFIA NOV. SPALJANATZ - BEOGRAD.

slijep je na jedno oko.
Nedavno ga kapitalisti otpustiše!

na ikakovo naše opraštanje, da bi se slučajno stvar ponovila! —
Radnik.

* GRUŽ.

Šaveza radnika i radnica uposlenih komunikaciji u Austriji“, držala je j sastanak na kojem prisustvovala slije izvještaja povjerenika saveza rešlo se na imenovanje uprave, u vi drugovi: Perić Petar, predsjedotpresjednik; Mioč Jakov, tajnik; ; Ceović Rade i Šainović, revizori. jeseć da smo se organizirali, ali ogli imati, pošto nijesmo imali o o bio nam je zapriječen slobodan o našu upravu, nadamo se da će ovati naša grupa.

poručujemo koji su dosad daleko cijje, da bi bilo vrijeme da se upišu ostalim već upisanima. Došlo je mo iz mrtvila, e da se što skorije čkog jarma. Naš današnji položaj izrabljeni smo do kože; vode nas amo ni traga čovječanskog života! ~~ostati!~~ Da bi se izbavili ovog ropjednoga organizovati se, jer ćemo moći spasiti; organizovani ćemo a prava. Naprijed dakle drugovi, ot! Do nas stoji naš spas.

jamči nam za to da će naš rad i. To su ljudi koji su pokazali svoju š prije našeg razvitka, a sada mi amo da budemo uz njih dušom i loći ćemo do pobjedonosnog dana. Eisler & Ortlieb uposlen je kao ur, tiran u pravom smislu. Ovaj se, da je radi njegovog tiranskog un jedan put moliti i kumiti rad- i oni su bili tako velikodušni u. Od neko doba ovaj je gospodin prestano mrziti organizirane rad- ima napadati, a suviše zaprijetiti bili dragovoljno pristupili orga- je nekoliko naših radnika u jed- e, a ovaj bezobraznik prodje mi- kom pred drugim radnicima, i untovnici“. Preko svega toga da io na svome mjestu svoga sina, i zapovjeda po nalogu oca. Običaj lnike ni krive ni dužne, uskrati a.

i putem gosp. Grinovaldu, upra- ga, što on misli o postupanju aura i dali misli postaviti reda stvara proti radništvu, jer ne bi stvar kao onaj put, da budemo žiti zadovoljštinu, i da ne misli

Osvojiti i uzakoniti opće, jednako, tajno izbornopravno pravo mora biti glavni zahtjev svih građana, jer će samo tako možda doći i samo onda možda radi u ime naroda, a ne kao i faktično u ime bajoneta, a Radni narode, budi spremni predstojećoj borbi!

Pokazuju se.

KOTARSKA PJENEZI

(Grimanijeva blagajna!!!)

Zakon je zakon!

Ovo lijepo zvuči! Ali kad zakon i na koga se njegovi oštrog koga su stvoreni, onda ćemo vidjeti fa 1. našeg zakona, koji paragrafom konom svi jednaki!?

Da! I ova bolesnička blagajna zakonskim paragrafima od 30 oštrog ti zakoni vrše i ispunjavaju poznavanje stvu ovog grada, a osobito onim što se sreću na istoj se liječiti.

Sve zloporabe, koje se mećemo nabrajati, ali ćemo uzeti kao poznata, kako na blagajni, tako bolesničke blagajne.

Fakta neka govore:

Radnik B. bolovao šest dana da mu se zakonom zagaranovano spoda mu dade samo za 3 dana B. vidjevši ovaj nezakoniti radnice natrag. Kud je taj novac gospoda znati.

Stipe Školja pećar bolovao morao u postelji ležati, ali nikako te su mu još gospoda na blagajni raditi. Jedan radnik bio je bolesni stelje nije mogao ni dići i poslao k njemu kući, jer da se ustati morao da se zamota u kabanicu, i on bio bolestan, pa da je ipak ga prsi bole i koji krv baca morao spane na to da ne može raditi, njuje na čisti zrak ići samo za to kuće biti i da ga se vani zateče niku se ne dozvoljava liječenje na najniže grane bolesti i dok se očituje. U ambulatoriju radnik se ti, jer nervozni D.r Cace više ka

A zašto se ovo sve trpi? Zbog je ustanovljena i zakonom zagaranovano radnika, koja opstoji i plaćar parama, ti bjednici koristi nemaju tu izigravaju i varaju. Odgovor ka smo neorganizovani jer ne možemo radjenim šoldama potražiti račun svrhu kojoj su namijenjeni.

Nastojaćemo se na ovo još pokazati, da samo i jedino oni mogu rukovoditi.

Drugovi! Zahtjevajte da svaki trgovac, gostionar i kavanar drži naše radničke novine!

I još se ne stidite preko sve vaše gadne pisanije radniku u oči pogledati; pa ćete već sutra opet imati

obraza kazati, kako se vi za radnike zauzimate, kao i načelnikova novina. Jednaki ste u svom zanatu zaglupljivanja i mračnjaštva,

A radnici i težaci neka znaju da je ova popovska drolja rekla da im je dobro, da žive kao carevi i prema tom neka se ravnaju, neka uvide rad besplatnoga lista šibenskoga.

DOPISI.

(Bezdušno izrabljivanje) Jedan zidar nam se tužio na zakupnika, što vadi kamenje u Karadjole. Ne imajući zarade i ne imajući se čim prehraniti bili su prisiljeni da bilo pod koju nadnicu prime posao. Bezdušni poduzetnik vidjevši radnike u nevolji, vidjevši da ih glad goni, izrabi nevolju radničku i nehtjede im dati pristojne nadnice, već ih uze da mu na kontrat rade i tako radnici ubijajući se radeći nijesu u stanju više od 3 krune zaraditi. — Jedan radnik klesao je kamen i kad je s njim već skoro bio gotov, puče mu i to razumije se, ode na radnikovu štetu, što je doprinijelo, da je taj dan pored sve žurbe i napornog rada ostao bez nadnice. — Valja napomenuti, da se to sve događa na radnji pokrajinske ludnice, koju je preuzela šibenska „radnička“ zadruga, koja svoje na ovakav način izglednule članove prije vremena besplatno šalje na drugi svijet — u ledinu.

Radnici, upamtite ovo i udražite se u svoje radničko društvo, jer ćemo samo tako svoj život snosljivijim učiniti.

*

SPLJET.

(Zašto radnici pate). Ima u nas skup bijednika. To su ukračci ugljena za parobrode, — takozvani „karbunijeri“.

Do 16 sati na dan morali su biti na službi. Radnja teška i gadna a plata nikakova.

Organizirali se. Slogom i ustrajnošću iztrgli gospodarima neke poboljšice.

Kapitalisti — koji gledaju na sve načine da što više zlata iscrpe iz krvi sirotinje — obratiše se u Šibenik. Znali su, da će tamo naći besvjesne radnike, koji će raditi za mali novac.

I nadjoše ih. Sada parobrodi krcaju ugljen u Šibeniku, dok u Spljetu vidjaš jadne karbunere, koji se gladni yucare obalom, da te baš srce boli.

Šibenski karbunijeri, pazite dobro što činite! Vi radite za kukavne plaće. Što činite? Uništavate najprije sebe pak onda vašu jadnu braću u Spljetu, naprotiv činite da vaš gospodar sgrće silni novac na vašu propast.

U jednoj godini dobio preko 8 (slovom *osam*) hiljada kruna čista dobitka. Pitajte ga, je li se mučio i lomio radom kao i vi.

Šibenski radnici, budite ljudi, osvjestite se, otvorite oči i ne otimajte vašoj braći kruh a bez da ga i sami uživajte!

Braćo! organizujte se i pitajte ono što bi zaslužilo vaš znoj: *ištite vaš kruh.*

*

Jedan stari karbunjer radio je pune 22 godine, uvijek na ugljenu: i danju i noću, i na buri i oluji, i na kiši i mećavi, i na suncu i ledu.

Radio i noću — na kiši, na vlazi — te dobio kostobolju (reume) na nogama. Jedva može da hoda a slijeper je na jedno oko.

Nedavno ga kapitalisti otpustiše!

Sada jer je bolestan, jer ne mogu da mu mišice izrabljuju, one mišice koje je on dugim radom istrošio; sada poslije 22 godine, poslije nego ih tolikim zlatom nasitio. — Sudbina tužnog radničkog života. Dok snage imaš, dok možeš da žuljevima i znojem daješ nezahvalnom kapitalistu sve lagodnosti, sve slasti i lasti, dobro, daje ti se tvrda i suha kora kruha; ali kad snage više nemaš, baca te na pločnik i ajde... prosi.

A onda crkneš kô pseto, u svojoj siromašnoj i tamnoj pojati, zaboravljen od svijeta. Je li ovo pravedno?

*

GRUŽ.

Gruška grupa „Saveza radnika i radnica uposlenih u trgovini, prenosu i komunikaciji u Austriji“, držala je u nedjelju 18 tek. svoj sastanak na kojem prisustvovala je lijep broj članova. Poslije izvještaja povjerenika saveza o dosadašnjem radu, prešlo se na imenovanje uprave, u koju bijahu izabrani ovi drugovi: Perić Petar, predsjednik; Rundo Tripko, potpredsjednik; Mioč Jakov, tajnik; Marić Josip, blagajnik; Ceović Rade i Šainović, revizori.

Ovo je sedmi mjesec da smo se organizirali, ali upravu prije nismo mogli imati, pošto nijesmo imali odobrena pravila i za to bio nam je zapriječen slobodan rad. Sada kada imamo našu upravu, nadamo se da će jačim korakom napredovati naša grupa.

Onim radnicima poručujemo koji su dosad daleko stali od svoje organizacije, da bi bilo vrijeme da se upišu i udruže ujedno sa ostalim već upisanima. Došlo je vrijeme da se probudimo iz mrtvila, e da se što skorije izbavimo iz kapitalističkog jarma. Naš današnji položaj nemoguće je opisati. Izrabljeni smo do kože; vode nas kao ovce u pašu; nemamo ni traga čovječanskog života! ~~Ovo napredno pismo ostati!~~ Da bi se izbavili ovog ropstva, moramo svi, do jednoga organizovati se, jer ćemo se jedino na taj način moći spasiti; organizovani ćemo potražiti i uvesti naša prava. Naprijed dakle drugovi, da stupimo u novi život! Do nas stoji naš spas.

Izabrana uprava jamči nam za to da će naš rad uspješan i koristan biti. To su ljudi koji su pokazali svoju požrtvovnost za nas, još prije našeg razvitka, a sada mi kao vjerni članovi moramo da budemo uz njih dušom i srcem, i tako solidarni doći ćemo do pobjedonosnog dana.

— Kod tvrdke Eisler & Ortlieb uposlen je kao nadgledatelj neki Gebaur, tiran u pravom smislu. Ovaj dični gospodin ne sjeća se, da je radi njegovog tiranskog postupanja, bio primoran jedan put moliti i kumiti radnike da mu se smiluju, i oni su bili tako velikodušni saslušati i pomilovat ga. Od neko doba ovaj je gospodin opet počeo mutiti i neprestano mrziti organizirane radnike i svakim rječetinama napadati, a suviše zaprijetiti onim radnicima, koji bi bili dragovoljno pristupili organizaciji. Neki dan stalo je nekoliko naših radnika u jednom kutu na odmaranje, a ovaj bezobraznik prodje mimo njih i pokaza ih rukom pred drugim radnicima, i reče: „ono su vam buntovnici“. Preko svega toga da još više prezire, postavio na svome mjestu svoga sina, dijete od 13 godina, da zapovjeda po nalogu oca. Običaj je njegov za kazniti radnike ni krive ni dužne, uskrati im rad za nekoliko dana.

Obraćamo se ovim putem gosp. Grinovaldu, upravitelju tvrtke, i pitamo ga, što on misli o postupanju njegovog omiljenog Gebaura i dali misli postaviti reda ovom škandalu koji se stvara proti radništvu, jer ne bi smo rada da se opetuje stvar kao onaj put, da budemo prisiljeni svojevoljno tražiti zadovoljštinu, i da ne misli na ikakovo naše opraštanje, da bi se slučajno stvar ponovila! —

Radnik.

SARAJEVO.

(Radnički pokret u Bosni i Hercegovini)
Naš pokret, koji je imao začetak i sjeme u godini 1905. unatoč svim zaprijetkama koje su mu se od vremena podmetale, ipak lijepo napreduje.

U zadnje vrijeme preživljuju mlade naše organizacije mnoge teške časove usljed gospodarske krize, koja još uvijek hara, te nanosi veliku besposlicu kod mnogih industrijalnih grana, što je razlog da organizacije u takim vremenima teško napreduju. — S druge strane naš se pokret nazivlje velikosrpskom propagandom sa strane jezuita, koji misle da će tim odvratiti radništvo od svoje organizacije, predstavljajući naš pokret nekim tuđim plaćenikom i saveznikom e da na taj način održe prevlast među pokornim ovčicama. Svakome je poznato ko je malo pogledao što klerikalci misle s tim postići, pa se na to i ne osvrće. — Kako svagdje, radi se i ovdje na tom da se radni narod kulturno podigne, da se klasno prosvjetli jer samo klasno svjestan može da bude ustrajan borac za narodna prava. A to je pogotovo dužnost organizacije, koja ima uzvišene ideale čovječanstva, da radni narod izbavi iz današnjeg stanja.

Da se ovo postigne, potrebno je steddava, a kao najvažnije jest radnička štampa, koja je zvijezda vodilica, štampa, koja će nas braniti i štiti.

I mi stoga, kao jednomišljenici pozdravljamo ovaj pothvat dalmatinskih drugova, pozdravljamo pokretanje radničkog lista „Glas Malog Puka“, jer u tom vidimo jedan veliki korak napretka, koji s veseljem pozdravlja proletarijat Bosne i Hercegovine.

Pozdravljamo taj korak u toliko više, što i mi tu potrebu osjećamo i znamo da bez lista nema zdrave borbe. Na nas se sa svih strana nabacuje blatom preko plaćeničke ~~nominalne~~ štampe, koja stuzi danasijem poretku, a mi smo bez svog lista, golih ruku. Nama prilike vladajućeg vojničkog režima ne dozvoljavaju, da pokrenemo svoj list, ali nam ipak nada ne gine. Kod nas je rad oko pokretanja radničkog lista prva tačka dnevnoga reda, koja se ne smije skinuti sve dotle, dok to oštro oružje ne postignemo, tog širitelja kulture, prosjete i velike nauke.

R-r.

VIJESTI.

Izbori su i u Šibeniku provedeni, te je pomoću gospoje vlade ponovno izabran njezin pokorni služnik Dr. Dulibić, onaj, koji ne znade, ne smjede ni zuba o-
bijeliti, prilikom nametanja velikih tereta da se povise plaće bahatim sabljašima. I ovaj naš zastupnik poteže za svoje spavanje u saborima sitnicu od nekih 7000 fiorina. Zaista, skupo spavanje! Kandidat naprednjački Dr. Iljadica propao je.

Djelovala je naša vijest na „mekano“ srce milju-
naša Inchiostria, te je jednom dječaku, koji kod njega radi, kako smo čuli, povisio plaću od 10 na 12 kruna mjesečno. Sad ima toliko da mjesto opanaka može ci-
pele nabaviti. A odijelo g. Inchiostriu?

Kršćanstvo. Utvrđeno je, da su najveći jezuiti i izrabljivači — popovi i to oni većeg ranga. I mi ćemo u dokaz tome nešto doprinijeti: Neki dan dočuo jedan poslužnik, da biskup i pop Karadjole imaju neke dam-
jane s uljem na brodu. Otišao k popu Karadjoli i pitao ga hoće li da im ih donese? Pop odgovori, da ne treba, već da će to mornar sam učiniti. Nije li ovo izrabljiva-
vanje i otimanje kruha radnicima? Nije li ovo sramota? Jest, sramota je, ali crna obrazina podnosi sve.

Neurednosti na pošti. Tuže nam se čitatelji, da lista na vrijeme ne primaju. Tako nam pišu iz Spljeta, da im list stiže tek utorkom. Dakle od Šibenika do Spljeta treba naša pošta pet dana. Do koga je, neka stvar uredi, e bi tužbe prestale.

Krojitelji zakona. Ko? Ta naši općinski gromov-
nici sa svojom tjelesnom gardom redarima! Radničko Društvo kako se zna osnovano je i od vlasti pravila su potvrdjena. I Društvo već broji preko 200 članova. Ali i ako društvo stoji i ako je društvo od strane vlasti potvrdjeno ipak gg. redari po uputi odozgo niječu opstana-
nak društva i ne žacaju se kazati da društvo ne opstoji. Šta više redar br. 4 veli da je njima naredjeno, da na članove društva dobro paze i da im je slobodno sve ne-
prilike društvu praviti, a toga se oni i drže. — Skoro doputovao jedan drug u Šibenik i upitao nekog čovjeka da li zna gdje se nalazi Radničko Društvo? Za odgovor d bio je šaku u prsa. Upitao redara, a ovaj ga uputi, da je društvo negdje pod Šubićevcem. Ovo je učinio si-
gurno za to da naš drug ode van grada ne bi li se i tamo namjerio na kog plaćenika s istim upitom te da mu tamo pokaže stan društva s nekoliko šaka. No pre-
vario se. Naš doputujući drug našao je društvo svoje. Drugovi ga u društvu lijepo dočekaše, te mu nabaviše večeru, nadjoše konak i dadoše mu iz društvene kase 1 K pomoći. Pa i posla su mu našli.

Gospodo! Mi pitamo dokle će ovako ići? Jeste li vi ovlaštteni da za radnike i težake krojite posebne zakone? Ili računate da ste vi u svojoj općinskoj kuli jaki i da se ni zakona državnoga, ni gnjeva narodnoga ne bojite? Poživi vas bože, dok potražimo račune!

Retifica. Nell' articolo del precedente numero: „~~... degli operai in Cernica~~“, occorsero varî errori. Parte di questi il buon senso del lettore avrà già corretto. Però v'è uno che confonde e guasta il senso della proposizione, ed è precisamente in prima linea, ove invece di: „dove l'operaio è così avanzato“ ecc. deve suonare: „dove l'operaio non è così avanzato“ ecc. poiché appunto non essendo l'operaio avanzato nelle idee, che siano in armonia col tempo che evolviamo, non es-
sido dunque organizzato, lo si sfrutta e deride ancor. Ma fino a quando?...

Oficirskog teškog posla. Sabljaši baš pretežak život imaju. Uhvate se sve po petorica oko jedne dame po čitavi dan kao psi oko kučke i uvijek je njuškaju. Teška pola! Dobro jedu, dobro piju, pa dobro i j...! A dobiće i pvišice za taj teški posao! I naš zastupnik glasao je zato. A za radnike?

**Za što je popu M. zabranjeno ići u manastir bi-
jeli manjurica?** Na ovo će nam znati odgovoriti oni, koj se kupe oko one popovske pralje, a koji čuvaju svénju današnjeg morala. Oni će nam znati kazati za što se pop M. nalazi kod sv. Jakova?! Pa i ovo: Za što se pop K. dao popu M. trisku na posvećenom mje-
stu — u crkvi?! Mi smo čuli da je ovo posljednje radi počle lemozine i da se je pop K. pozivao na to, da on, kao građanski paroh treba dobiti veći dio, nego kamik M. — Mi pitamo da li su ova gospoda imala još ratora osim crkve da svoja prava raspravljaju? Ili njih crkva nije sveto mjesto!? Kako nama izgled za ovu su gospodu svetije pare nego crkva! A šta i na ovo Krist rekao, da ih je zatekao gdje se čuštu? Bilo bi im ko i trgovcima, koje Krist iz crkve skupom istjera. No popima se ništa ne dogodi! A šta bi o da koji radnik u crkvi dodje do takova „kon-
flik?!? Pa još kad bi bio socilista?!?